

„VALEA LOTRULUI-CATARACTELE LOTRULUI (MINA DE MICĂ)”

**Elevi: Iacovete Karina
Mateescu Sorina
Trifu Luca
Trifu Matei**

**Prof.coordonator:Oprescu Mihaela-Aurora
Școala Gimnaziala “Șerban Vodă Cantacuzino”
Loc.Călimanești
Jud.Vâlcea**

Motivația alegerii temei :

Deoarece locuim într-un județ considerat a fi cel mai frumos din țară,cu variate forme de relief,cu munți falnici încărcăți de mistere și străbătuți de rauri vijelioase,cu lacuri glaciare,dar și artificiale,cu numeroase stațiuni cu izvoare “dătătoare” de sănătate ,cu cea mai spectaculoasă șosea din țară (Transalpina),cu Parcul Național Cozia,ne dorim ca apele izvoarelor să fie nepoluate,pădurile să rămână la fel de falnice și populate cu specii rare de animale ,raurile să fie curate și populate cu numeroase specii de pești.Din acest motiv încercăm ,alături de organizații ecologice nonprofit si de locuitorii orasului să păstrăm ceea ce am moștenit și să transmitem mai departe aceste “moșteniri” ,organizând diferite acțiuni de ecologizare,excursii în aceste minunate zone și popularizarea acestor minunății și a altora,mai puțin cunoscute. Așa că pornim la drum și vă prezentăm un loc puțin

cunoscut ,unde a existat un mod inedit de poluare a apelor unui rau, Lotru, cu terasit, un reziduu de la mina de mică și feldspat. Datorită acestei poluări, au dispărut o lungă perioadă de timp toate speciile de pești și vegetația acvatică.

Locația Cataractele Lotrului ,numită și Cataracte sau La Cataracte, se situează pe Valea Lotrului, între Vidra și Voineasa, respective între lacurile de acumulare Balindru și Mălaia. Aflată în nordul județului Valcea, la 12 km amonte de Voineasa, Cataractele Lotrului se desfășoară pe 2 km lungime, urmând cursul mijlociu al Lotrului, pe o porțiune cu aspect de defileu. Înainte de înființarea exploatareii minere, zona Cataracte, era aproape inaccesibilă și de o frumusețe copleșitoare, apele Lotrului, stranse ca într-o menhină între versanții stancoși, coborând cu zgomot prin 2 impresionante cascade.

Astăzi, debitul mic al Lotrului (raul Lotru realizează un debit de 3-4 ori mai mic decât înainte de construirea barajului care zăgăduiește Lacul Vidra), atenuază până la dispariție vechile cascade. La toate acestea se adaugă urmările negative lăsate în urmă de exploatarea minieră, care a schimbat radical "fizionomia" culoarului Lotrului la trecerea prin Cataracte.

Paradoxul unora dintre comori este că la un moment dat ele au existat și apoi au dispărut rapid în neant. La fel s-a întâmplat și cu poveștile despre aurul din Carpați. Conform legendelor locului, la obârșia Lotrului încă ar exista aur, mult aur și povești nenumărate pe această temă. Se vorbește că în Al Doilea Război Mondial, din zonă au plecat spre destinații neștiute vagoane pline cu aur. Și acum, după atâția ani, povestea rămâne o enigmă care încă mai suscită interesul. Intri pe tărâmul lucrurilor greu de crezut, unele bizare, altele fantastice, imediat cum părăsești Valea Oltului, pe DN 7 și te îndrepti spre Voineasa. De aici pornește o șosea care se intersectează sus în munte cu celebra Transalpină.

Pe vremuri, orașul Brezoi, pe atunci un sătuc de munte, găzduia fostul sediu al Exploatareii Miniere. Calea ferată pornește chiar din fața exploatareii și continuă spre munte, după care dispare brusc la ieșirea din localitate. Localnicii încă mai vorbesc despre „Trenul Negru” sau „Trenul Fantomă”, care umbla numai noaptea și care potrivit acelorși surse transporta filoane întregi de aur. Un lucru este cert, cei care munceau în minele din zonă aveau salarii uriașe în comparație cu minerii obișnuiți, bani prin care li se cumpăra tăcerea. Ieșirile din mină erau păzite mai drastic decât o închisoare, iar minerii își schimbau des locul de muncă.

S-au tot căutat martori ai acelor vremuri, dar ca și tezaurul despre care se tot vorbește, și pe aceștia pare să-i fi înghițit pământul. Acest lucru a dat naștere la o întreagă teorie a conspirației – planul exterminării fiind una dintre teoriile emise în spațiul public. Urmașii foștilor mineri pretind că cei din urmă se îmbolnăveau subit și mureau în floarea vârstei.

Atrase de mirajul aurului, mai multe familii de țigani din zona Cozia s-au mutat după Revoluție la Valea lui Stan, o localitate aflată la nici 10 kilometri depărtare de Brezoi, tot pe drumul spre Voineasa. De atunci, tot mai speră să dea peste vreo comoară. Susțin că la venirea lor pe aceste meleaguri nu exista decât „un fel de paznic al muntelui”, care susținea că are un fel de hartă a comorii. Deși susțin că știu și ei vreo opt – nouă găuri în munte, pretind că nimeni nu se avântă prin împrejurimi de frică.

Nu lipsesc nici poveștile despre întâlniri cu ființe supraomenești, un fel de duhuri rele care păzesc intrările. O modalitate bună de a îndepărta curioșii. Drumul spre Cataractele Lotrului

pare mai degrabă unul în care te poți rătăci ușor, dacă nu știi zona, unde se crede că exista una dintre exploatări și indicii despre trenul misterios și tezaurul neprețuit.

Pe coasta muntelui este un întreg oraș – fantomă cu clădiri părăsite, destinate dispensarului, cantinei, brutăriei, cinematografului, chiar și o pompă de benzină – fosta Colonie Minieră de la Cascadele Lotrului. Totul arată de parcă un eveniment cataclismic ar fi ucis întreaga răsufare și ar fi rămas în picioare doar zidurile, martori muți ai vremurilor de altă dată. Ceea ce atrage și mai tare este sclipirea de peste tot – pe pietre, pe drum, pe munți, fiind un filon de mică – cu care își zugrăveau românii pe vremuri pereții locuințelor, chiar și spălatul mâinilor se transformă într-un proces de înfrumusețare.

Colonia Cataracte, așezarea-fantomă din inima Carpaților Meridionali. Ce s-a ales de minele deschise de nemți în Voineasa

Vagoane întregi de aur din minele de pe Valea Lotrului au luat calea necunoscutului în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, când armata lui Adolf Hitler a pus piciorul pe pământ vâlcean, spune o legendă. Exploatarea minieră a continuat și s-a dezvoltat în timpul comuniștilor, când, la baza intrării în mina din Cataractele Lotrului, s-a înființat o colonie pentru mineri.

Istoria exploatațiilor miniere din Cataractele Lotrului (n.r-situate la 12 kilometri în amonte de Voineasa) începe în urmă cu mai bine de un secol, înaintea Primului Război Mondial, când localnicii, dar și imigranții italieni și germani stabiliți în Brezoi au început să caute aur pe cursul Râului Lotru. Documentele vremii consemnează că, în 1916, în timpul războiului, nemții exploatau din mina Cataractele Lotrului mica albă și neagră, un mineral din grupa silicaților ce poate fi folosit, printre altele, ca izolator electric. Minereul era cărat cu ajutorul cailor. Până în 1965, minereul a fost transportat în desagi, cu ajutorul cailor. După acest an, transportul s-a făcut până în stațiunea Voineasa cu ajutorul camioanelor.

“Exploatarea era de mică dimensiune, iar minereul era scos la suprafață cu ciocanul și dalta. Înainte de 1965, minereul de mică se transporta pe cai, pe o potecă, până în Padina Ursului, apoi drumul cobora spre Voineasa. Și acum se mai văd urmele potecii respective spre Voineasa. Prin 1965 s-a construit drumul și viaductul Cataracte, o lucrare spectaculoasă. În acel moment, relieful era de-a dreptul uimitor, valea era foarte îngustă și s-a folosit dinamită pentru lărgirea drumului. După amenajarea drumului, exploatarea a luat amploare, s-a construit o «moară» pentru mărunțirea minereului, iar transportul s-a făcut cu ajutorul camioanelor până la Brezoi, unde funcționa o unitate de prelucrare a minereului, din minereu extrăgându-se și feldspatul”, explică profesorul și cercetătorul Gheorghe Ploaie.

De-a lungul timpului, activitatea minieră din Cataracte a înfierbântat imaginația localnicilor și a căutătorilor de comori. Pe seama aurului descoperit în mina din Valea lui Stan (Brezoi), în anii '20, au apărut tot felul de legende despre existența unui minereu aurifer și în zona Cataractele Lotrului. Oamenii locului povestesc și acum că în timpul celei de-a doua Conflagrații Mondiale, când trupele germane conduse Adolf Hitler au intrat în România, nemții au descoperit în cataracte un filon de aur. Exploatarea metalului prețios s-ar fi făcut în mare secret până când naziștii ar fi fost nevoiți să se retragă din țara noastră. Legenda spune că, în momentul retragerii din calea trupelor sovietice, nemții au dinamitat mina fără să țină cont că în subteran s-ar fi aflat în acel moment cel puțin 100 de oameni. În credința locală s-a împământănit chiar ideea că mina este bântuită și că strigătele de ajutor ale celor care au murit în chinuri groaznice în subteran se mai pot auzi și acum. Oficial, niciun document păstrat din aceea perioadă nu menționează acest episod sau vreun accident în care să-și fi pierdut viața atâția oameni. De asemenea, niciunul dintre geologii care au efectuat cercetări pe Valea Lotrului nu a confirmat până în prezent existența unui filon de aur în minele din Cataractele Lotrului.

După instalarea regimului comunist în România, minele din Cataractele Lotrului au fost naționalizate. Începând cu 1965, când s-a amenajat drumul de acces spre Cataracte și barajul Vidra, exploatarea minieră a început să se dezvolte. La poalele dealului a fost înființată o colonie a muncitorilor din subteran. Așezarea cuprindea, pe lângă cabanele în care locuiau minerii, un dispensar, un cinematograf, o brutărie și o spălătorie.

“Era un grup de cabane cocoțate pe coasta muntelui, în care locuiau peste 200 de oameni. Aveau organizație de partid și reprezentanții lor participau la toate ședințele Comitetului Comunal de Partid din Voineasa. Minerii erau alimentați cu prioritate, iar, dacă aveau vreo nemulțumire, imediat organele din conducerea partidului rezolvau problema. În colonie exista cantină și un club unde erau proiectate filme și, din când în când, acolo erau aduși artiști care să-I distreze pe minerii. Eu am trăit în Voineasa și știu că întreprinderea din Cataractele Lotrului a lucrat foarte bine până în 1990”, povestește profesorul Gheorghe Ploaie.

Foarte mulți dintre locuitorii stațiunii Voineasa își amintesc cu nostalgie de anii când cea mai bună pâine din toată zona de nord a județului Vâlcea se cocea în brutăria ridicată la baza minei de mică. După Revoluție, ca mai toate întreprinderile de stat din România, exploatarea minieră din Cataractele Lotrului nu a mai fost profitabilă și a intrat în conservare. În prezent, locul animat de altădată este doar un loc uitat, o fantomă a coloniei de minerii,

unde puțini se mai aventurează, deși cei 12 kilometri de la ieșirea din Voineasa până la Cataractele Lotrului pot fi parcurși fără probleme, starea drumului fiind acceptabilă. Este adevărat, imaginea dezolantă a coloniei este descurajantă și le poate provoca multora o strângere de inimă. Printre buruienile care au invadat locul se mai zăresc încă acoperișurile cabanelor care s-au încăpățânat să rămână în picioare în ciuda tuturor intemperiilor și a trecerii timpului

Zacaminte de mică și feldspatul

Râul Lotru, ascunsul printre copaci și stânci scoate un sunet neobișnuit, ca un muget. Acest zgomot a suscit imaginația multora, și combinat cu sunete pădurii și ale animalelor sălbatice din zonă i-a determinat să-și închipuie tot felul de scenarii. Unele care pornesc chiar de la un drum construit printre munți de nemți, din interese militare strategice.

Legendele locului spun că atunci când s-a construit drumeagul, nemții ar fi dat peste o comoară care i-a determinat să sape o mină și să construiască o întreagă colonie, astfel încât să nu depindă de oamenii și produsele de la baza muntelui. Odată cu retragerea trupelor, ca să nu le fie descoperit secretul, au dinamitat întreaga mină, cu mineri cu tot, peste o sută, cu utilaje, chiar și armanent – tunuri, tancuri. Muntele este un uriaș mormânt.

Straniu sau nu, după Revoluția din '89 o singură companie ar fi fost interesată de preluarea minei una... nemțească, dar era prea devreme pentru privatizare. În afara poveștilor, în zonă nu se cunoaște nimic despre eventuale săpături arheologice, se vorbește doar de o monedă dacică, ce ar fi circulat o vreme, apoi, la fel ca tot tezaurul despre care se vorbește a dispărut în neant. Ceea ce se știe însă cu siguranță, dincolo filme și povești, este că mica și feldspatul

sunt două minerale ce se află diseminate în pegmatitele din Munții Lotrului. Ele s-au exploatat de la începutul primului Război Mondial.

Exploatarea s-a făcut inițial manual, mineralele extrase fiind transportate cu ajutorul cailor. Abia în anii '70 apare prima carieră în Cataractele Lotrului și prima instalație de măcinare a minereului. Așa a început și sterilul să se depoziteze în albia Lotrului și au apărut munții de terasit. Întreaga albie a Lotrului până la Lacul de la Mălaia, pe o porțiune de 30 km a fost impurificată.

Vestitele Cataracte ale Lotrului, apreciate ca fiind cele mai sălbatice din țară, de geograful I. Conea, și-au pierdut frumusețea. Deși exploatarea a rămas închisă de aproape trei decenii, urmele ei nefaste încă se mai văd. Cât despre exploatățile de aur, în afara celor prezente în aluviunile Oltului, au mai existat altele și în galeriile de la Valea lui Stan.

Bibliografie:

1. Ploaie Gh., „Valea Lotrului”
2. Grupul Stațiunea Voineasa-album Cataracte
3. <http://www.formulaas.ro/2007>
4. www.facebook.com/photos.php
5. adevarul.ro